

Riječ urednika

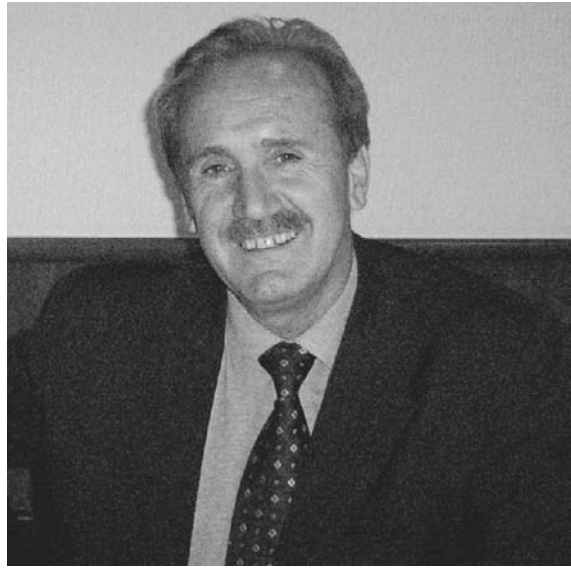
Poštovani,

svedoci smo globalne krize koja je nastala zbog pandemije korona virusa i koja će definitivno obeležiti našu epohu. Uprkos vanrednom stanju i otežanim uslovima rada, posebno zadovoljstvo mi prčinjava nesmetan kontinuitet publikovanja časopisa „Sanamed“ i zbog toga se zahvaljujem celom timu počevši od najbližih saradnika, preko naučnog odbora, recenzenata do autora zahvaljujući kojima sa punim pravom možemo reći da je „Sanamed“ održao zavidan nivo po kvalitetu sadržaja.

U žiži same pandemije posebno su se istakli lekari širom svijeta, zajedno sa svim ostalim zdravstvenim radnicima, koji su se borili skoro na život i smrt sa nepoznanicom koja je zadesila svijet. Označeni su kao superheroji. U toj nesebičnoj borbi ogroman broj lekara i medicinskih sestara, izolovani od svojih porodica, posvetili su se u potpunosti pacijentima sa verom da će uspjeti da pomognu u borbi za očuvanje zdravlja. Na žalost, u toj borbi, uprkos svim mjerama zaštite i mjerama predostrožnosti, stradao je značajan broj lekara, stručnjaka, medicinskih sestara i onih drugih koji su radili u mnogim zdravstvenim ustanovama. Ovom prilikom, u ime uredništva i u svoje lično ime, želim da im svima širom svijeta izrazim svoje poštovanje, a njihovim porodicama i društvu u kojem su radili i zbog kojeg su položili svoje živote izrazim duboko saučešće i zahvalnost. Opravdano su istaknuti kao superheroji, jer samo superheroji se ne boje da smrtno stradaju radi spasa tuđeg života.

Pandemija ovog virusa je barem do sada ostala nedovoljno raščišćena pojava, ostavljajući za sobom tragičan trag za sve one koji nijesu uspjeli da joj se odupru i one koji su nedovoljno ozbiljno shvatili sve one koji su svojim savjetima i upozorenjima pokušali da im skrenu pažnju na ozbiljnost, te su opustivši se, smrtno stradali. Na svjetskoj sceni su se pojavila mnoga lica iz oblasti struke i nauke. Dok su jedni govorili da je to obična sezonska infekcija, drugi su isticali da je to manje poznati virus koji se razlikuje od dosadašnjih iz te grupe i da je dodatno opasniji za zdravlje ljudi. Bilo je i onih koji su sa naučne strane bili zbunjeni i uzdržani da ulaze u direktne procjene i analize jer nauka je tek sada pred izazovom i u iščekivanju je definitivnog zaključka. Bilo kako bilo, svjedoci smo da ono što je protutnjalo planetom i što još u mnogim zemljama hara i nosi ljudske živote je skrenulo pažnju svjetskoj sceni da tehnologija, ma koliko bila razvijena u smislu sile osvajanja i istovremeno sile otpora tehnološkim osvajačima, sejući strah među mnogima i na taj način pokazujući svoju moć i svoju snagu, odjednom može da zanemi pred jednom nevidljivom izuzetno sićušnom živom česticom koja je paralisala život na zemljinoj kugli. To mnogo govori o tome koliko je čovjek zaista slab i nemoćan kad mora da ustukne pred njom izolirajući se, a svi tokovi društvenog života staju kada se zaustavi protok ljudi i kapitala. Nebo odjednom postane prazno, a zemlja pusta.

Medicina je na ispitu. Bez obzira na sve one koji su bili najodgovorniji u svojoj zemlji i koji su dali sve od sebe, uz dužno poštovanje prema njima, lekari i medicinsko osoblje su bili jedina svijetla tačka u koju su svačije oči bile uprte. Mislim da je ovo ujedno i opomena svima onima koji bogatstvo i moć mjere i vide u novcu i materijalnim stvarima, koji su vjerujem shvatili da im sve to malo znači ukoliko dru-

štvo nije obrazovano i potkovano znanjem i spremno da ga upotrijebi za spas života ljudi. Ovo je zbog toga pouka i poruka, da se iz tog velikog papirnog žbuna koji zovemo novac pojačaju sredstva za nauku i podrže ljudi naučnici u pokušaju da pravovremeno učine sve u njihovoj moći u iznalaženju načina za suzbijanje mogućih epidemija sličnih razmjera, avioni i tenkovi neka sačekaju. Moja vjera je uvijek bila usmjerena ka medicini, možda najviše i zbog toga što sam vjerovao u ono što sam kao lekar činio za ljude i zbog toga želim da podržim sve sjajne ljude lekarskog esnafa da razvijaju svoje znanje, razmjenjuju mišljenja putem pisanja, objavljivanja preko svih sredstva informisanja, a za dobrobit svjetske populacije.

Dragi prijatelji, sve što napisah u ovih nekoliko redova, znam, sve je poznato, ali meni je bio cilj da i ja koji sam takode bio na udaru ove pošasti i sa žaljenjem pratio naše i svjetske slabosti, kako u organizacionom smislu tako i u kadrovskom, a posebno naučnom, istaknem da jedino dobra pamet i znanje daju najbolji odgovor. Ono se stiče čitanjem, pisanjem, obrazovanjem. Naši mladi lekari odjednom nesprenni uletješe u žarište i sa onim iskusnim ovladaše situacijom ispitujući i provjeravajući svoje, kao i svjetsko znanje iz medicine. Ako bih da citiram, sada bih odabrao tuđe misli koje glase „Pametnan čovjek uči od svakog i svega, prosječan iz svog iskustva, a budala sve zna“. Treba se čuvati ovog trećeg, a boriti se za sve one koji žele da stvaraju i da se razvijaju za očuvanje zdravlja svog društva.

Još jednom hvala svim medicinskim radnicima na svemu onome što su učinili da savladaju nastalu pandemiju i očuvaju živote stanovništva.

Slava onima koji stradaše u toj borbi.

S poštovanjem,
prim. dr Avdo Ceranić
glavni i odgovorni urednik